

Sinema Sanatı – Film Eleştirisi - Rear Window (1954) - Alfred Hitchcock

Simge Gülbahar - 020080409

Profesyonel bir foto-muhabir olan Jeffriess (Jeff) bir iş kazası sonucu bacağını kırarak tekerlekli sandalyesinde ve sadece apartmanının arka bahçesinin manzarasına sıkışıp kalmıştır. Maceracı ve gezgin ruhlu olduğunu anladığımız karakterin, hasta bakıcısı Stella ile lüks ve planlı yaşamayı seven sevgilisi Lisa dışında görüştüğü kimse yoktur. Evinde geçirdiği süre içerisinde penceresinden komşularını izleyerek vaktini geçirmektedir ve izlenimleri sonucu onlara birer lakap bile takmıştır. Ancak bir dairede, “Mr Thorvold’un dairesi”, karısının hastalığı nedeniyle onunla ilgilenmesi gereken Thorvold’un davranışlarında bir gariplik sezer ve bir cinayet işlendiğinden şüphelenmeye başlar. Bu cinayeti kanıtlama süresince Jeff, Lisa ile evlenme üzerine olan düşüncelerini tekrar gözden geçirmeye başlayacaktır. Ayrıca filmde Jeff’in gözetleme süresince diğer dairelerdeki insan ilişkilerinin farklı yönlerini gösterecektir.

Filmin konusuna bakıldığı zaman ana karakterin maceracı kişiliği ve anı yaşama düşüncesi ile evlilikten korkan bir erkeği görebiliriz. Burada bir bağlanma ve sıradan bir hayata sahip olacağı düşüncesi Jeff’in gözetlediği evlerden çıkan duygular olduğunu izleyiciye sezdirilmiştir. Ayrıca gözetleme olayı da –röntgencilik- başkalarının özel hayatları hakkındaki merak duygusu filmde işlenmiştir. Bu iki noktanın günümüzde hala bir tabu olarak kaldığını düşünürsek, film sosyal yaşam üzerinde hala geçerliliğini korumakta ve yeni nesle aynı derecede hitap etmeye devam etmektedir.

Cinayetin çözülme süreci filmin heyecan ve gerilim uyandıran noktasıyken, Jeff ile Lisa arasındaki ilişkide filmde aynı derecede ilgi uyandırabilmektedir. Jeff maceracı, modayı ya da lüks ihtiyaçları umursamayan bir eş isteğine karşın, Lisa’nın karakterini buna yakın görmüyordur. Filmde yansıtılan kadın imajını Jeff’in Stella ile olan konuşmalarından anlaşılmaktadır; Miss Turso’da gördüğü ye, iç, eğlen hayat anlayışını Lisa’nınkiyle özdeşleştirmesi, yeni evli çiftin durumunun onun evliliğinde de aynı şeyler yaşayacağını düşünmesi, Miss Lonely Heart’ın evleneceği adamı olası mutsuz bir kişi olarak tanımlaması. Yönetmen bize bunların birçoğunu Jeff’in objektifinden ya da gözünden izletmekte ve izleyicinin kişiselleştirmesini sağlamaktadır. Bu da erkek ya da kadın izleyicinin filmde farklı noktaları kendilerinde bulmasını sağlar. Jeffin görüşlerini Lisa’ya açıkça ifade etmesi, aynı zamanda da cinayet şüphesini edinmesi ilişkilerini tekrar gözden geçirmesini neden olur. Lisa cinayetin çözülmesindeki cesareti ve atılgan oluşu, Jeff’in Lisa da görmemiş olduğu ya da görmek istemediği özelliğini fark etmesini sağlamaktadır. Filmin sonunda diğer bacağını da kırmasıyla sonuçlanan bu olayda Jeff mutludur. Sonuç maceracı kişiliğini tatmin etmiş, hem de Lisa ile ilgili ilişkisinde keşfettiği yeni noktalar onu rahatlatmıştır. Ancak Hitchcock „Jeff’i haklı gösterebilmek içindir belki, son sahne de Lisa’nın Jeff’in onu izlediğinden ötürü eline magazin dergisi almasıyla noktalar. Bunun erkek izleyicilere yönelik özellik taşıdığını söyleyebilir.

Konu bütünlüğü ve olay örgüsü gereksiz tüm diyaloglardan arındırılarak izleyiciye aktarılması izleyicinin tatmin edecek düzeydedir. Filmde boş bir nokta yoktur; gereksiz mekan kullanımı

yoktur, Jeff'in komşularının her birinin simgelediği şeyler, varmamız gereken noktalara vardır. Bu imgeler çoğu dönemin kadın-erkek ilişkilerinde aynı özelliği gösterir. Daha öncede belirttiğim gibi konunun içeriği günümüzün koşullarına da yakındır. Ancak filmde bu durum baskın olarak erkeklerin kadınları kategorileştirerek farklı beklentilere arayışlara girmesiyle gösterilmektedir. Bu da farklı izleyiciyi kitesinde farklı izlenimler uyandıracak düzeydedir, film bu çeşitliliği gözler önüne serebilecek kadar zengindir. İzleyicinin olayın içinde tutulması da filmde gerilim noktasına katkı sağlar, izleyicinin Jeff'in objektifinden etrafı izlemesi röntgencilik duygusunun verdiği tedirginlik ve heyecan karakterle birlikte yaşanır.

İzleyicinin filme olan ilgisini azaltmadan dengede tutuyor olması başarılı bir noktadır. Her sahnenin üstlendiği görev farklıdır; ilk 30 dk süresince mekanı, karakterleri tanıtılır, daha sonra Jeff'in cinayeti farketmesiyle gerilim unsuru devreye girerek merak duygusu izleyicide uyandırılmaya başlanır, bu süre içerisinde Jeff ile Lisa'nın ilişkilerini düşüncelerini de yedirerek sonuca yaklaşılması, Lisa'nın beklenmeyen hareketi, Thorvold'un dairesine girmesi vs olayın çözümü gerilimi artırılması izleyicinin filmin sonuna kadar aynı ilgiyle seyretmesini sağlar. Filmde cinayet konusunun varlığı filmin 150 dk boyunca canlı kalmasını sağlayan bir unsur olur.

Film birkaç teknik ile sınırlıdır. Pan hareketi çevreyi, kişileri betimlerken kullanılır. Jeff'in çevreyi ve komşularını izlerken verdiği reaksiyonları görmek için de önce Jeff, sonra olayı görürüz, ve daha sonra Jeff 'ten bununla ilgili reaksiyon alırız. Bu bağlamda; hikayenin basit olması da , tekniklerin azlığı sayesinde tüm arızalardan arınan temiz bir film ortaya koyar.

Rear Window 1954 yılında çekilmiş olsa bile, o günün kadın erkek ilişkileri , röntgencilik, başkalarının özel hayatlarına duyulan merak unsuru günümüzde hala canlılığını sürdüren konulardır. 2013 yılının sosyal olanakları bu konuları farklı bir boyuta taşısa bile, filme karşı ilginin varlığı uzun yıllar sürecektir. Konunun işlenmesi açısından seçilen dengeli yaklaşım sayesinde de sahip olduğu akıcılık seyirciyi filmin içinde tutacak kalitededir.

Alfred Hitchcock Hollywood sinemasında kişisel olarak damgasını vurmuş bir isimdir. Hollywood'un hızlı tüketilen yapısına bakıldığında, bu filmde izlenip bir kenara kaldırılacak izlenimi verir. Ancak Hitchcock, Amerika'nın toplumsal yapısını ince bir dille seyirciye hissettirir.

"A lot of movies are about life, mine are like a slice of cake."

ALFRED HITCHCOCK